

Bijlage 1

Context Aanvraag 2e garantiestelling AT Techniekopleidingen

0 Inleiding

Begin 2024 heeft AT Techniekopleidingen een aanvraag gedaan om een uitbreiding van de garantstelling vanuit de gemeente voor een lening bij de BNG. In deze memo, die een bijlage is van het collegevoorstel, wordt deze vraag nader ingekaderd middels relevante achtergrondinformatie.

1 Rol AT Techniekopleidingen binnen het techniekonderwijs in Oude IJsselstreek

AT Techniekopleidingen vervult binnen het ecosysteem van het techniekonderwijs in Oude IJsselstreek een belangrijke rol. In Oude IJsselstreek is 21% van de werkgelegenheid gelegen in de techniek en dat is hoger dan het regionale gemiddelde van 18% en het landelijke van ongeveer 9%. Daardoor is een continue grote vraag naar technisch geschoolde arbeidskrachten en wordt er in de regio veel inzet getoond om het techniekonderwijs breed op de kaart te zetten en zich actief in te zetten om potentiële arbeidskrachten te bereiken en enthousiast te maken voor het techniekonderwijs,

Jaarlijks worden er door AT Techniekopleidingen circa 600 studenten klaargestoomd voor het techniekonderwijs, waarbij circa 200 studenten de basisopleiding volgen en circa 400 studenten bijgeschoold en omgeschoold worden om de benodigde kwalificaties te houden in een sterk ontwikkelende techniekomgeving en bijbehorende robotisering en digitalisering.

Met de basisscholen en het Almende College is er met Technobasis een samenwerkingsverband om kinderen van groepen 7 en 8 kennis te laten maken met techniek. Daarnaast is er met het Cicon, als onderdeel van het Graafschap College, een innovatie- en techniekonderwijs locatie op het DRU-IP met een regionale status. Daar haakt met het Grensland College en samenwerkingsprojecten met onder andere de HAN ook hoger onderwijs op het vlak van techniek aan. AT Techniekopleidingen bedient op regionale schaal de doelgroep MBO en bestaande werknemers op de arbeidsmarkt met om-, her- en bijscholingstrajecten en participeert in bovengenoemde initiatieven om techniekonderwijs aantrekkelijk en toegankelijk te houden.

2 AT Techniekopleidingen als strategisch partner gemeente

Op 22 januari 2025 is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend, waarbij de gemeente Oude IJsselstreek, JAWS B.V. en AT Techniekopleidingen samen de handen ineengeslagen hebben om inwoners te begeleiden naar een baan in de technieksector. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen vanaf hiermee een unieke kans om zich om te scholen en duurzaam aan de slag te gaan in de technieksector.

Met deze samenwerking willen de partijen inwoners met een participatiewet-uitkering of andere inkomensondersteuning ondersteunen bij een succesvolle stap naar de arbeidsmarkt. De samenwerking combineert de expertise van alle betrokkenen, waarbij AT Techniek Opleidingen onderwijs biedt op maat, met korte trajecten die gericht zijn op de specifieke behoeften van de technieksector. De pilot, die een jaar duurt, richt zich op het matchen van gemotiveerde kandidaten met een opleidingstraject, een passende stage en – bij succesvolle afronding – een dienstverband via JAWS B.V. bij een van haar opdrachtgevers. Zo worden inwoners geholpen aan een duurzaam perspectief en draagt de samenwerking tegelijkertijd bij aan het oplossen van het personeelstekort in de technieksector, die ook in Oude IJsselstreek speelt. Dit initiatief is een prachtig voorbeeld van lokaal maatwerk en hoe je door als gemeente samen te werken met strategische partners écht het verschil kunt maken.

Bijlage 1

Context Aanvraag 2e garantiestelling AT Techniekopleidingen

3 Eerdere besluitvorming op dit gebied

Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met een garantie voor een lening van de BNG als onderdeel van de herfinanciering. Concreet was het voorstel om circa € 750.000 aan leningen die de school versneld moet aflossen, om te zetten naar een lening van € 1,5 miljoen bij de BNG die zij in 30 jaar gaat aflossen. Als zekerheidsstelling heeft de gemeente het recht van 2e hypotheek op de panden van de school en een recht van 1e hypotheek op de aan te kopen grond voor de parkeerplaatsen bedongen. De extra middelen gebruikt AT Techniekopleidingen om te investeren in onderwijsmiddelen, extra parkeerplaatsen en renovatie en verduurzaming van hun pand. In het raadsbesluit waren een aantal afspraken gemaakt met AT Techniekopleidingen, die daadwerkelijk door AT Techniekopleidingen zijn opgepakt of gerealiseerd, zoals hieronder is beschreven.

Financieel

- AT Techniekopleidingen is geen verdere uitbreiding van langlopende financiële verplichtingen (langer dan 10 jaar en/of hoger dan € 500.000) in de komende acht jaar aangegaan. Onderpand is niet in waarde gedaald en solvabiliteit is niet onder de 30% gekomen.
- De extra financiering is uitsluitend gebruikt voor de renovatie/verduurzaming van het bestaande pand en investeringen in de aanleg van parkeerplaatsen.
- De huidige lening via de BNG heeft AT Techniekopleidingen in staat gesteld om extra te investeren in onderwijsmiddelen die gezien de snelheid van alle innovaties op een andere wijze niet mogelijk zouden zijn geweest.
- Aanvullend heeft AT Techniekopleidingen de nodige verduurzamingsmaatregelen kunnen doorvoeren waaronder volledige overgang naar ledverlichting in de bestaande bouw (AT1), alsmede een veel betere en meer duurzame elektrische klimaatvoorziening in de leslokalen van AT1 (groepsgrootte is toegenomen en de zomers worden warmer + meer nadruk op klimaatbeheersing en dito eisen voor het onderwijs).

Maatschappelijk

- AT Techniekopleidingen blijft in deze regio gehuisvest, dat is ook een stringente wens vanuit ondernemers.
- De jongeren met zorgvraag die bij AT Techniekopleidingen binnen zijn/komen krijgen de zorg die zij nodig hebben.
- Daarnaast heeft AT Techniekopleidingen een intensieve samenwerking met het Almende College, vanuit Sterk Techniek Onderwijs en het daaruit ontstane Technisch Lyceum (doorlopende leerlijn VMBO-basis) leerlingen die vanaf leerjaar 3 bij ons in Terborg theorie en praktijklessen volgen, gecombineerd met hun eigen lessen op het VMBO en vanaf Q4 leerjaar 4 volledig overgaan naar met MBO (lees Terborg).
- De extra parkeergelegenheid wordt gebruikt waardoor niet meer in de omgeving hoeft te worden geparkeerd door medewerkers, leerlingen/cursisten en bezoekers.
- In 2019 is in het verlengde van dit besluit ook een intentieovereenkomst 2019 afgesloten tussen AT Techniekopleidingen en de gemeente om te komen tot een versterking van de samenwerking. Op basis daarvan hebben de afgelopen jaren meerdere zij-instromers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt middels scholing bij AT Techniekopleidingen een beter perspectief gekregen om in hun eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Vanuit Stoer hebben enkele inwoners hier gebruik van gemaakt.
- Zoals al eerder gememoreerd is in januari 2025 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen AT Techniekopleidingen, Jaws en de gemeente om zich samen in te zetten om te komen tot uitstroom van inwoners met een uitkering naar regulier werk.

AT Techniekopleidingen heeft zich de afgelopen jaren een betrouwbare strategische partner getoond en is alle afspraken en verplichtingen op financieel en maatschappelijk gebied, behorend bij de eerste garantstelling volledig ingevuld en heeft zich daarnaast de afgelopen jaren ingezet om samen met de gemeente een onderwijsaanbod te bieden voor zij-instromers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bijlage 1

Context Aanvraag 2e garantiestelling AT Techniekopleidingen

3 De inhoud van de actuele aanvraag

De nieuwe aanvraag van AT Techniekopleidingen betreft een oversluiting van een bestaande hypotheek, die in navolging van een andere hypotheek dan ook onder de gemeentelijke garantiestelling wordt geplaatst.

Concreet betreft het een oversluiting van de eerste hypotheek voor een bedrag van 2 miljoen euro, De lening die reeds loopt via de BNG vanaf 2018 (inclusief garantiestelling van de gemeente) bedraagt momenteel nog 1,3 miljoen euro (was oorspronkelijk 1,5 miljoen euro), waardoor het totaal te lenen bedrag op 3,3 miljoen euro komt. Het onderpand hiervan vertegenwoordigt een WOZ waarde van:

- Hoofdlocatie (AT1) 4,16 miljoen euro
- Nieuwbouw (AT2) 4,053 miljoen euro
- Onbebouwd perceel (AT3) 0,346 euro
- Totaal: 8,559 miljoen euro

Na het aflopen van de eerste lening bij de Volksbank zijn er nauwelijks mogelijkheden voor AT Techniekopleidingen om deze lening langjarig, lineair en rentevast af te sluiten. Er zijn geen commerciële aanbieders, banken en marktpartijen die een 30-jarige lening verstrekken die lineair en 30 jaar rentevast is, aan één van de tien bedrijfstakscholen die Nederland rijk is waarbij ze als juridische entiteit een stichting is, maar qua onderwijs, personeel, verzekeringen en pensioenen onder de metaalbranche valt. BNG is momenteel de enige partij die AT Techniekopleidingen een dergelijke lening kan aanbieden in het verlengde van de eerder verstrekte lening.

Hieronder een overzicht van de voorstellen die AT Techniek in januari 2025 hebben ontvangen vanuit de BNG en vanuit de Rabobank. De Rabobank kent geen lineair aflossing i.t.t. de BNG. Bij de commerciële banken gelden versnelde aflossing gedurende de eerste jaren. Deze hogere aflossing beperkt AT Techniekopleidingen de komende jaren de mogelijkheden die zij hebben om kwetsbare groepen, maar ook reguliere studenten die extra ondersteuning nodig hebben, die ondersteuning ook te kunnen geven.

HYPOTHEEKBEDRAG		€ 2.000.000					
AANBIEDERS	Looptijd & aflossing	Rentevastperiode	Rente%	Rente voordeel t.o.v.		Rente voordeel t.o.v. Rabobank 10 jaar	Rentevoordeel 1e jaar
				Rabobank 5 jaar	Rentevoordeel 1e jaar		
BNG	30 jaar lineair	30 jaar	3,86%	1,64%	€ 32.800	1,89%	€ 37.800
	40 jaar lineair	40 jaar	3,81%	1,69%	€ 33.800	1,94%	€ 38.800
RABOBANK	20 jaar versneld	5 jaar	5,50%				
	20 jaar versneld	10 jaar	5,75%				

AT Techniekopleidingen heeft voorkeur voor een looptijd van 40 jaar => jaarlijks vaste aflossing van € 50.000
 Aflossing via commerciële banken => eerste jaren minimaal het dubbele dat betekent komende jaren minder financiële ruimte juist t.a.v. extra ondersteuning voor kwetsbare groepen waarvoor regulier geen aanvullende middelen bsb zijn

Rentevoordelen na 1 jaar zijn nog niet te berekenen daar Rabobank alleen een rente% 1e jaar heeft aangegeven.

Het rentevoordeel dat door AT Techniek realiseert bij een lening bij de BNG bedraagt bij 30 jaar lineair 32.800 euro in het eerste jaar. Het voordeel voor de komende jaren is door het ontbreken van rentepercentages van de Rabobank niet beschikbaar. Met de lening van de BNG weet AT Techniekopleidingen zijn de kosten voor de komende 30 jaar bekend en geeft dat rust en duidelijkheid qua financiën.

Bijlage 1

Context Aanvraag 2e garantiestelling AT Techniekopleidingen

4 De nieuwe aanvraag AT Techniekopleidingen financieel beschouwd

Zoals al eerder vermeld, betreft de huidige aanvraag van AT Techniekopleidingen een oversluiting van een bestaande hypotheek, die in navolging van een andere hypotheek dan ook onder de gemeentelijke garantstelling wordt geplaatst. Het betreft concreet het oversluiten van de eerste hypotheek voor een bedrag van 2 miljoen euro. De lening die reeds loopt via de BNG vanaf 2018 (inclusief garantiestelling van de gemeente) bedraagt momenteel nog 1,3 miljoen euro (was oorspronkelijk 1,5 miljoen euro), waardoor het totaal te lenen bedrag op 3,3 miljoen euro komt. Het totale onderpand hiervan vertegenwoordigt een WOZ waarde van 8,559 miljoen euro.

Bij de beoordeling van deze aanvraag spelen de volgende zaken:

- **Wet Fido**

Dit heeft met name betrekking op de renterisiconorm (hoeveel mag je maximaal aflossen op je schulden versus ons begrotingstotaal in relatie tot onze leningenportefeuille). De gemeente heeft een grote leningenportefeuille die zal stijgen vanwege huidige ambitie en daarmee samenhangende investeringswensen. Mochten we aangesproken worden op de garantiestelling, dan zal onze leningenportefeuille beperkt stijgen.

- **Regels rondom staatsteun**

Bij de beoordeling van deze aanvraag past de vraag of deze aanvraag mogelijkwerwijs onder de staatssteun zou vallen in de zin van de Europese staatssteunregels. Daarbij spelen de volgende aspecten

- *Beweegt AT Techniekopleidingen zich in een markt waarbij er ook andere aanbieders commerciële basisopleidingen aanbieden.*

Als regionale bedrijfsvakschool (in de metaal) is AT Techniekopleidingen opgenomen in de onderwijskolom, waarin het techniekonderwijs in Nederland wordt aangeboden door private en publieke partijen. Door de regionale spreiding van deze bedrijfsvakscholen is van concurrentie geen sprake en wordt het onderwijsaanbod afgestemd met de aangesloten bedrijven. Concurrentie met andere aanbieders zou alleen kunnen spelen op het gebied van volwasseneducatie wat zo'n 15% van het aanbod van AT Techniek betreft omdat hier sprake is van een open inschrijving, maar in de praktijk is daar nauwelijks sprake van. Voor het reguliere dagonderwijs heeft AT Techniekopleidingen een unieke meerjarige samenwerkingsovereenkomst met onderwijspartner Graafschap College en is daarmee een regulier opleidingsinstituut binnen het technisch onderwijsaanbod en bijbehorende bekostiging. Hierbij is geen sprake van winstoogmerk of concurrentie in de "markt" op basis van de prijs van de opleiding, maar is er "slechts" sprake van een schoolkeuze op inhoud en motivatie.

Voor het volwassenonderwijs (LLO) geldt net als het reguliere dagonderwijs dat AT Techniekopleidingen geen winstoogmerk heeft. AT Techniekopleidingen fungeert hierbij namelijk als het "eigen" opleidingsinstituut voor de bij AT Techniekopleidingen aangesloten bedrijven, die AT Techniekopleidingen 35 jaar geleden ook zonder winstoogmerk hebben opgericht.

Niet de markt en/of winstgevendheid van de opleiding bepaalt het aanbod, maar de bij de AT Techniekopleidingen aangesloten ondernemers bepalen ook direct het onderwijsaanbod en de wijze waarop AT Techniek haar onderwijs uitvoert en hebben ook structureel invloed op inhoud, vorm en uitvoering van het aanbod van AT Techniekopleidingen. Door deze verbondenheid met de aangesloten bedrijven is AT Techniekopleidingen in staat om maatwerk te leveren en het maakt dat AT Techniekopleidingen heel dicht staat bij de ondernemers en vanuit deze positie dikwijls gevraagd wordt om aan innovatieve projecten deel te nemen. Denk hierbij aan 3D metaal printen, wat zonder de inbreng (om niet) van kennis, kunde en vaardigheden van een tweetal lokale ondernemers nooit van de grond zou zijn gekomen. Een dergelijke samenwerking, waarbij vertrouwen en delen van kennis centraal staat, zouden deze lokale ondernemers niet met een commerciële aanbieder invullen om er zeker van te zijn dat de kennis in eigen huis blijft.

Bijlage 1

Context Aanvraag 2e garantiestelling AT Techniekopleidingen

- *Een lening via de BNG is voordeliger dan een lening via een andere partij waarbij AT Techniekopleidingen een economisch zou hebben ten opzichte van andere aanbieders*

Het verwacht financieel voordeel voor de huidige aanvraag van AT Techniekopleidingen (hypothecaire lening € 2.000.000 bij een verhoudingsgewijs gelijkelijk renteverschil tussen BNG en een commerciële bank) zal naar verwachting op basis van een looptijd van 30 jaar zo'n € 32.800,- per jaar aan renteopbrengsten zijn. Het huidige rentetarief voor deze lening voor 40 jaar lineair is 3,81%. Het rentetarief van commerciële aanbieders is gemiddeld 1,94% hoger en daarbij worden kortere looptijden aangehouden waardoor de aflossingen ook hoger zijn. AT Techniekopleidingen opteert voor een lening bij BNG met name vanwege het langjarige lineaire karakter, die de continuïteit versterkt.

AT Techniekopleidingen wil dit financieel voordeel dan ook niet economisch benutten maar deze gelden in overleg met de gemeente Oude IJsselstreek maatschappelijk inzetten, wat bij paragraaf 2 nader is toegelicht.

- ***Treasurystatuut***

Het treasurystatuut staat deze aanvraag niet in de weg.

- ***Eerdere besluitvorming op dit gebied***

Op 26 september 2019 heeft de raad besloten de eerste garantstelling aan AT Techniekopleidingen te verstrekken. Dit schept verwachtingen richting deze nieuwe aanvraag.

- ***Financiële consequenties voor de begroting van Oude IJsselstreek***

Bij de vraag wat deze garantstelling voor financiële consequenties heeft, dient allereerst een inschatting gemaakt te worden hoe risicovol deze garantstelling is voor de gemeente, gelet op de inhoud en de partij waaraan deze garantstelling wordt verleend. Vooralsnog is er geen reden om te veronderstellen dat deze tweede garantstelling risicovol is, gelet op de stabiele jaarcijfers van AT Techniekopleidingen en het vertrouwen in deze strategische partner in het nakomen van haar afspraken en financiële verplichtingen. Daarnaast is sprake van een omvangrijk onderpand

Daarbij is het van belang om een beeld te hebben van de risico's als de gemeente daadwerkelijk aangesproken zou worden op deze garantstelling. Eerder is al gewezen op de wet Fido waarbij de rentelasten zullen stijgen als we aangesproken zouden worden op de garantstelling en onze leningenportefeuille hierdoor stijgt.

Een garantstelling van € 2 miljoen wordt binnen het totaal van al onze garantstellingen á € 188 miljoen voor 1% meegenomen. In die orde van grootte legt het 20.000 euro als aanvullend beslag op het totaal van de risico's. Dit lijkt een klein bedrag maar het telt op bij de risico's die nu wellicht nog niet in beeld zijn. Het evenwicht tussen risico's en eigen vermogen is dus een aandachtspunt.